

מה בפרק? 13 משימות מגוונות על «מהי אזרחות?». מומלץ לקרוא קודם את דף הסיכום. משימות פתוחות – עונים במשפטים מלאים ומנמקים.

1 איזה מהמשפטים הבאים מתאר נכון «ריבונות»?

- ☐ א. המדינה מוכרת על ידי רוב מדינות העולם
- ☐ ב. לשלטון יש הסמכות העליונה להחליט, בלי כפיפות לשלטון זר
- ☐ ג. כל התושבים מדברים שפה אחת
- ☐ ד. למדינה יש צבא גדול

2 מה ההבדל המרכזי בין אזרח לבין תושב קבע בישראל?

- ☐ א. רק אזרח זכאי לשירותי בריאות
- ☐ ב. רק אזרח רשאי לבחור לכנסת
- ☐ ג. רק תושב קבע משלם מסים
- ☐ ד. אין ביניהם שום הבדל

3 «הקשר בין האזרח למדינה הוא דו־כיווני». מה פירוש המשפט?

- ☐ א. רק המדינה מחויבת לאזרח
- ☐ ב. רק האזרח מחויב למדינה
- ☐ ג. גם המדינה וגם האזרח מחויבים זה לזה
- ☐ ד. האזרח והמדינה אינם קשורים

4 התאימו בין המושג להגדרה שלו:

א	ב
1. טריטוריה	א. מוסדות שקובעים חוקים ואוכפים אותם
2. אוכלוסייה	ב. שטח מוגדר עם גבולות
3. שלטון	ג. עצמאות השלטון מפני שלטון זר
4. ריבונות	ד. אנשים שחיים בשטח באופן קבע
5. הכרה בין־לאומית	ה. מדינות אחרות מקבלות את קיומה

5 השלימו את הטבלה: לכל דוגמה כתבו אם היא זכות או חובה, ונמקו במשפט.

דוגמה	זכות / חובה	הסבר קצר
הצבעה בבחירות לכנסת		
תשלום מסים		
לימוד בבית ספר עד גיל 18 (חינוך חובה)		
קבלת טיפול רפואי בקופת חולים		

6 מיינו את המשפטים לפי ההיבט של אזרחות:

אריאל מקבל תעודת זהות בגיל 16

שירה שרה את «התקווה» בהתרגשות בטקס

בני הנוער בעיר מנקים את החוף בהתנדבות

משפחת לוי מגישה בקשה לדרכון

עידו כותב מכתב לעיתון המקומי על בעיה בשכונה

דביר מרגיש גאווה כשנבחרת ישראל מנצחת

מעמד משפטי	שייכות והזדהות	השתתפות אזרחית

7 סמנו נכון או לא נכון, ותקנו את המשפטים השגויים:

משפט	נכון	לא נכון
א. כדי שתהיה מדינה מספיק שיהיה לה שטח.		
ב. תושב קבע רשאי לבחור בבחירות לרשות המקומית.		
ג. השתתפות אזרחית היא רק הצבעה בבחירות.		
ד. אזרח טוב מכיר גם את זכויותיו וגם את חובותיו.		

8 השלימו את הפסקה בעזרת המילים שבמחסן (מילה אחת מיותרת):

גומלין מעורבות חוקים חובות מלכות זכויות

המדינה קובעת (1) ומספקת שירותים לאזרחיה. לאזרח יש (2) , כמו חופש הביטוי, ויש לו גם (3) , כמו ציות לחוק. בין האזרח למדינה מתקיימים יחסי (4) . אזרחות פעילה דורשת (5) בחיי הקהילה.

9 קראו את המקרה וענו:

יונתן בן 17. הוא מתלונן: «למה אני צריך ללמוד אזרחות? אני לא פוליטיקאי, ואני לא יכול אפילו להצביע». המחנך שלו עונה: «בעוד שנה תצביע, אבל כבר היום אתה אזרח – והאזרחות שלך מתחילה בכיתה, בשכונה וברשת».

א. מה כוונת המחנך במשפט «כבר היום אתה אזרח»?

ב. תנו שתי דוגמאות להשתתפות אזרחית שיונתן יכול לעשות כבר היום.

ג. הציגו נימוק אחד שבגללו כדאי ללמוד אזרחות.

10 קראו את הקטע וענו:

במדינה דמיונית בשם «אזוריה» יש שטח, אוכלוסייה וממשלה. אבל כל החלטה של הממשלה צריכה לקבל אישור משליט של מדינה שכנה, שגם שולח אליה חיילים.

א. איזה תנאי לקיומה של מדינה חסר באזוריה? נמקו.

ב. האם לדעתכם אזוריה היא מדינה? הסבירו.

11 הסבירו מהו «יחסי גומלין» בין האזרח למדינה, ותנו דוגמה אחת מחייכם.

12 «מדינה טובה צריכה רק לשמור על הביטחון; כל השאר הוא עניין של כל אחד לעצמו». הציגו עמדה מנומקת.

כתבו «תעודת אזרח» קצרה לעצמכם: זכות אחת שחשובה לכם, חובה אחת שאתם מקיימים, ודרך אחת שבה תשתתפו השנה בחיי הקהילה.
